

LAEVAMOTORIST II

EESSÕNA

Eesti kutsekvalifikatsioonisüsteemis määratletakse kutsekvalifikatsiooni nõudeid viiel tasemel. I tase on madalaim ja V tase kõrgeim (vt lisa A – Kutsekvalifikatsiooni-süsteemi terminid). Kõik kutsed ei eelda kutsekvalifikatsiooni tasemete fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonitasemed, sealhulgas vajaduse korral ka haridusnõuded, määrab kindlaks kutsenõukogu.

Käesolev kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide vahel kokkulepitud nõudeid laevamotoristi II kutsekvalifikatsioonile.

Kutsestandardi koostas Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu moodustatud töörühm koosseisus:

Heino Punab	Eesti Mereakadeemia
Ants Ärsis	Veeteede Amet
Enn Kreem	Eesti Laevaomanike Liit
Jüri Kask	Laevamehaanikute Liit
Kaido Vagiström	Eesti Kalurite Liit
Rein Ausmees	Eesti Mereakadeemia Merekool
Kaie Piiskop	Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus
Jaanus Kuiv	Eesti Meremeeste Sõltumatu Ametiühing

Ajavahemikus 1. – 30. märts 2004 viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus. Kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on töörühm arvestanud arvamusküsitlustel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Kutsestandardi koostamisel on aluseks võetud meremeeste väljaõppe, diplomeerimise ja vahiteenistuse aluste rahvusvaheline konventsioon (STCW 78 koos parandustega), laevapere liikmete kvalifikatsiooninõuded (Laevapere liikmete koolitus- ja kvalifikatsiooninõuded, diplomeerimise kord ning diplomite ja kutsetunnistuste vormid Vabariigi Valitsuse 30. oktoobri 2003. a määrus nr 273), laeva vahiteenistuse kord (Majandus- ja Kommunikatsiooniministri 30. detsember 2002 määrus nr 80) ning Euroopa Liidu Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2001/25/EC laevamotorist õppe miinimum nõuetest (Directive of the European Parliament and the Council amending European Parliament and Council Directive 2001/25/EC on the minimum level of training of seafarers).

Käesolev kutsestandard on koostatud esmakordselt.

Laevamotoristi II kutsestandard on kinnitatud 25. mail 2004. a. Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu otsusega nr. 9.

Kutsestandardis määratletud kutsekvalifikatsiooni on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

Kutsestandardite kasutusala on järgmine:

- 1) töötajate kutsequalifikatsiooni nõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide ja vastavushindamise väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsequalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kutsequalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori järgi kuulub laevamotoristi töö meretranspordi valdkonda, kood 611.

Ametite klassifikaatori järgi kuulub laevamotorist 7. pearühma "Oskus- ja käsitöölised, kood 723.

3 KUTSEQUALIFIKATSIOON

Eesti keeles:	Laevamotorist II
Inglise keeles:	Ships`s motorman II
Vene keeles:	Судовой моторист II

4 KUTSEKIRJELDUS

Kutsealaga seonduvad terminid

Laevamotorist II on masinameeskonna koosseisu kuuluv spetsialist, kes võib töötada vahikoosseisus laeval.

Vastavalt rahvusvahelisele konventsioonile STCW 1978 koos parandustega on motoristi vastutustasandiks – tugitasand

Laevamotorist on erialase ettevalmistuse saanud laeva masinameeskonna liige, kes võib töötada kõikidel mootorlaevadel, olenemata peamasina võimsusest.

Laevamotorist seisab masinavahis vastavalt kinnitatud graafikule ning osaleb mehhanismide ja süsteemide ekspluaterimisel ja tehnohooldusel.

Vahis olles jälgib laevamotorist laevamehhanismide ja süsteemide tööd ja vastutab nende eeskirjadejärgse ekspluaterimise eest.

Laevamotorist peab:

- aru saama masinavahti puudutavatest korraldustest, oskama tegutseda masinavahis ja tundma vahiteenistuse korda.
- oskama kasutada laevasiseseid sidevahendeid ja tundma masinaruumi alarmsüsteeme
- oskama kasutada avariivarustust ja tulekustuteid ning teadma avariiväljapääse
- teadma ja täitma ohutuslaseid, laevamehhanismide ja elektriseadmete tehnilise ekspluatsiooni, tuleohutuse, töökaitse ja sanitaareeskirju
- oskama teha laevaseadmete tehnilist hooldust ja remonti ning kasutama selleks vajalikke mõõteriistu ja abivahendeid

Laevamotoristi kutse eeldab huvi tehnika vastu, mere-eetika tundmist ja selle

järgimist, vastutustunnet ja valmidust meeskonnatööks.

Laevamotoristi kutsekvalifikatsiooni taotlemisel on soovitatav omada vähemalt põhiharidust.

Laevamotoristi kutsekvalifikatsiooni taotlemisel on nõutav:

- tunnistus laevamotoristi õppekursuse läbimise kohta
- vähemalt 2 kuud praktikapäevikus vormistatud meresõidupraktikat praktikant-motoristina või praktikapäeviku puudumisel 6 kuud meresõidupraktikat masinaruumis
- vanus vähemalt 16 a.

5 KUTSEOSKUSNÕUDED

5.1 Üldoskused ja –teadmised (vt Lisa B)

5.1.1 Majandus – algtase

5.1.2 Tööõigus – algtase

5.1.3 Organisatsiooni käitumine – algtase

5.1.4 Eesti keel – algtase (vt Lisa C)

5.1.5 Kutse-eetika alused

5.1.6 Isiklik ohutus ja ühiskondlik vastutus

- 1) tööohutus eeskirjade järgimine
- 2) inimsuhete tähtsus laeval
- 3) korralduste mõistmine ja kutse-eetiline reageerimine
- 4) ohuolukordade protseduuride järgimine
- 5) ettevaatusabinõud merekeskkonna reostuse vältimiseks

5.1.7 Enesepäästevõtted

- 1) ohuolukordade liigitus
- 2) päästevahendid, valvepaadid ja nende varustus
- 3) personaalsed päästevahendid
- 4) ellujäämine merel

5.1.8 Tuleohutus

- 1) tulekustutustöö korraldus
- 2) tulekustutusvahendite ja varustuse asukohad ja tagavara evakuatsiooniteed
- 3) tulekolmnurk, süttimise tüübid ja allikad
- 4) laevadel tihti esinevad põlevad materjalid
- 5) valmisolek tegevuseks tulekahjude korral
- 6) tule ja suitsu avastamise süsteemid ja automaatsed häiresüsteemid
- 7) tulekahjude liigid ja nende kustutamiseks kasutatavad tulekustutusvahendid ja aine
- 8) paiksete tulekustutussüsteemide kasutamise ohutusnõuded
- 9) tulekustutusvarustuse ja hingamisaparaadi kasutamine

5.1.9 Esmaabi (esmaabi baasõpe)

- 1) inimese anatoomia ja füsioloogia
- 2) vigastatu asendi valik sõltuvalt vigastuste iseloomust ja ulatusest
- 3) teadvuseta kannatanu esmaabi
- 4) baaselustamine
- 5) verejooksud
- 6) šokis oleva haige hooldus
- 7) luumurrud, põletused ja elektritraumad
- 8) inimeste päästmine ja kannatanute transportimine

5.2 Põhioskused ja –teadmised

- 5.2.1 Vahiteenistuse üldine korraldus masinaruumis
- 5.2.2 Kütused, õlid, vesi, külmaagensid jne (rakenduskeemia) – algtase
- 5.2.3 Elektrotehnika ja elektroonika – algtase
- 5.2.4 Metallide tehnoloogia ja materjaliõpetus – algtase
 - 1) metallid ja sulamid, mittemetalsed konstruktsioonimaterjalid; nende omadused ja kasutusala
 - 2) metallide töötlemine käsitööriistadega, märkimine, ohutusnõuded, põhilised lukksepatööd
- 5.2.5 Laevade üldehitus – algtase
- 5.2.6 Mootorlaevade jõuseadmed – algtase
 - 1) sisepõlemismootorite tööpõhimõtte ja liigitamine
 - 2) sisepõlemismootorite ehitus, detailide ja sõlmede otstarve, konstruktiivsed lahendused
 - 3) tööprotsessid ja neid iseloomustavad parameetrid
 - 4) ülelaadimine ja turbokompressoragregaadid
 - 5) jõuseadet teenindavad süsteemid, kütuse ettevalmistamine
 - 6) peaülekanDED, võlliliin ja täävitoru
 - 7) laeva käiturid
 - 8) diiseljõuseadme tehnilise eksploatatsiooni nõuded – ettevalmistamine käivitamiseks, käivitamine ja koormamine, teenindamine töö ajal, seiskamine, manööverrežiimid, tehniline hooldus
- 5.2.7 Laeva abimehhanismid ja süsteemid – algtase
Otstarve, tööpõhimõtted ja eksploatatsioon
 - 1) pumbad, kompressorid, ventilaatorid, kütuste ja õlide filtrid ning separaatorid
 - 2) hüdroajamid
 - 3) rooliseadmed
 - 4) tekimehhanismid ja lastikäsitlusseadmed
 - 5) laevasüsteemid
 - 6) keskkonnakaitset tagavad seadmed
 - 7) laeva külmutusseadmed – algtase
- 5.2.8 Laeva katelseadmed – algtase
 - 1) katelseadmete liigitamine ja tööpõhimõtte
 - 2) katelseadmete ohutu eksploatatsioon
- 5.2.9 Laeva elektriseadmed – algtase
 - 1) elektrimasinad – otstarve, liigitamine, tööpõhimõtte, ehitus ja eksploatatsioon
 - 2) kaitse- ja juhtimisaparatuur
 - 3) laeva elektri jaam – generaatorite koormamine ja paralleeltöö, generaatorite kaitse, peajaotuskilp
 - 4) laeva elektrivõrk
 - 5) akud, transformaatorid, alaldid – otstarve, tööpõhimõtted
- 5.2.10 Laeva automaatikaseadmed ja kontrollmõõteriistad – algtase
- 5.2.11 Ohutustehnika ja tulekaitse – algtase
 - 1) ohutuse ja tulekaitse nõuded vahiteenistuse ajal ja vajalikud viivitamatud meetmed ohu korral
 - 2) ohutustehnika, sh. elektriohutuse nõuded

- 3) töökoha ettevalmistamine, tervistkahjustavad tegurid ja kaitse nende eest, kaitsevahendid ja nende kasutamine
- 4) töökeskkonna ohutus sh töötervishoid, tööhügieen
- 5) masinaruumi tulekustutusvahendite asukohad ja kasutamine

5.3 Lisaoskused ja –teadmised

5.3.1 Stauimistööd ja lasti käsitlemine

5.4 Isikuomadused ja võimed.

- 1) füüsilise ja vaimse koormuse taluvus
- 2) kiire reageerimis- ja otsustusvõime kriitilistes olukordades
- 3) valmisolek meeskonnatööks
- 4) koostöövõime
- 5) püsivus, rutiinitaluvus
- 6) kõrgendatud tähelepanuvõime
- 7) eraldatuse talumine
- 8) täpsus ja kohusetundlikus

6 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib kutsestandardit muuta enne selle kehtivusaja lõppu.

KUTSEKVALIFIKATSIOONISÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskuste, vilumuste, kogemuste, väärtushinnangute ja isikuomadustele.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel.

Kutsekvalifikatsioonisüsteemis on viis taset, kusjuures I tase on madalaim ja V tase kõrgeim. Planeerimise ja arhitektuurse projekteerimise kutsealal on kutsekvalifikatsioonisüsteemis ainult V kutsekvalifikatsioon.

I tase – töötaja täidab tööülesandeid ühesuguses olukorras, on omandanud kutsealased oskused ja teadmised enamasti kutsealasel väljaõppel, võib vajada juhendamist töö käigus, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

II tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste omab vilumust ja kogemust, töötab iseseisvalt, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

III tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses ja vahelduvas olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste ning vilumustele ja kogemustele omab meisterlikkust, valmisolekut kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

IV tase – töötaja täidab analüüsimist ja otsustamist eeldavaid tööülesandeid muutuv olukorras, omab kutsealaseid teadmisi ja oskusi; korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

V tase – töötaja täidab teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste analüüsimist, süstematiseerimist ja edasiarendamist ning õpetamist eeldavaid tööülesandeid muutuv olukorras, omab laialdasi kutsealaseid teadmisi ja oskusi, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

KUTSEOSKUSNÕUDED

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Erioscused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

KONKREETSETE TEADMISTE JA OSKUSTE TASEMETE KIRJELDUSED

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Keskase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevides nõuetes on lähtunud Eesti Vabariigi keeleseaduses kasutatavatest keeleoskustasemetest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Eristatakse kolme keeleoskustaset:

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutavatel teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste.

Kesktaase – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesistes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste.

Kõrgtaase – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.